

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. štev. 220.

Opravništvo, na ktero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229.

Federalistični kongres v Pragi.

Pod tem naslovom prinaša česki „Pokrok“ članek, kterega obseg našim bralcem ob kratkem podajemo, ker se v končnem nasvetu tudi nas Slovencev tiče.

„Baron Kellersperg, novi minister (in spe) je stopil dvakrat na oder zgodovine novoavstrijske: enkrat leta 1859 kot nositelj ultimatuma kralju Viktor Emanuelu, drugič pa l. 1867 kot glavni pomagač pri izvedenji dualizma, kot ces. namestnik na Českem, kjer je s pritiskom na volitve v velikem posestu izkazal se. Prvo delo njegovo se je končalo s Solferino in Magento, drugo je rodilo mizerijo v Avstriji in dualizem še zdaj l. 1871 ni izведен. — Tak mož ima biti torej zopet poklican k vladi. Beust ga je poklical, in koga drugega bi bil, nego moža, ki mu je pomagal že l. 1867 „tlačiti“ k zidu, in Andrassy ve, da so Magjari na (nemškem) Štajerskem vedno pomočnike imeli, torej je vzel tega nemškega Štajarca tudi on.“

Kaj Kellersperg pri nas pomenja, ni treba govoriti. Pomenja proganjanje pri nas, „polno ustavnost“ na Donavi. Zato ni čudo da dunajski listi že danes po vprek pozdravljo to ministerstvo z navduševanjem. Saj so se bali, da bi prišel po Hohenwartu kak posrednik. S Kellerspergovim imenom jim je kamen od sreca padel. Na drugi strani pa višji krogi niso imeli v ustavovernih krogih kje voliti. Pandurska vlada v Avstriji mora priti do poslednjih konsekvensij, tako terja zakon historije. Vidimo jasno, kaj nas čaka, a mi Čehi nemamo ni najmanjše skrbi za nas, kako bodo mi nosili novo, ultra-magjarsko ero. A ne ravna se o nakovalu, ono je iz litega železa, prenese vsak udar; gre o tem, da se kladivo na dvoje razcepi. Kakor ustavoverno politiko poznamo, igrajo v njej osobne sumljivosti veliko zelo, in Kellersperg ni tisti mož, ki bi mogel to medsebojno sovražljivost s svojo avtoriteto razmiriti. Ministerstvo Kellerspergovo se bode zibalo med stranko Herbstovo in stranko Giskrovo, in

bode poginilo na lastni neednosti, ravno tako, kakor je „ministerstvo iz ljudstva“ dovelo federalistično stranko k edinstvu.

In zavarovanje tega edinstva, to je najbližji program ktemu se mora posvetiti velika stranka federalistov v Avstriji. Mi (Čehi) nečemo dosegati „separatnega miru“; da bi to ne morali in nemogli, morajo vsi federalistični življi v Kranjski, Tirolski, Dalmaciji, Štajerski itd. ostati z nami v trajnem dotiku. Vsa federalistična stranka mora v nastopivši „novi eri“ delovati po enem skupnem planu. Ako se to doseže, bode Kellerspergismus samo kratek eksperiment; ako se ne izvede, potem naj nihče Čehom ne zameri, ako bojevavši boj samo lastnimi sredstvi tudi zmago samokoristno porabijo. Na razdrobljenje in razdvojenje federalistične opozicije more edino biti naslonjen Kellerspergov in vseh ustavovercev plan.

Kakor je centralistična stranka bojevala proti Hohenwartovemu ministerstvu po enem skupnem planu, kteri vendar ni kazal posebnega ostroumja, tako mora mnogo najnejši tudi stranka federalistična poslušati eno skupno geslo, ker mi nemamo nobenih Andrassy-ev in Beustov, da bi nam pomagali v kritičnem času iz kolobocije. Da se pa federalistična stranka more dogovoriti, k temu je treba, da se njeni načelniki snidejo k skupnemu posvetovanju, in nasvetovali biza tako shodišče Prago.“

Tako „Pokrok“ organ Riegra in tovarišev. Preverjeni smo, da, ako bodo česki narodjaki v Pragi to enkrat sproženo, zdaj že tudi po drugih federalističnih listih sprejeto misel odločno izveli, mora dober sad obrodit. Zmagovali smo že zdaj, ko nismo zares skupnega enotnega dogovorenega plana imeli. Ako se ta doseže, končna zmaga mora biti naša, ker ne samo da imamo številno večiao v monarhiji, temuč naša vojska je tudi trdnejša, izurjenejsa in vztrajnejša nego ona naših nasprotnikov, in naša stvar je pravična!

Samo ob sehi se razume, da bodo mi Slovenci med onimi, ki bodo odločno,

iskreno v skupno delovanje vseh federalistov roko podali. To bode tirjal ves naš slovenški narod po vsej Sloveniji, in go to bodo to misel brez pogojno sprejeli oni naši možje, ki so v akcijo poklicani po narodu.

Domače in slovanske novosti.

— Latinsko-slovenski slovar za šole. „Slov. Nar.“ je že lanskega leta naznani vest, da g. prof. Janko Pajk v društvu z nekterimi drugimi slovenskimi profesorji spisuje tak slovar. Tudi odstopivše zdaj ministerstvo nauka in bogočestja je previdele postrebnost takega slovarja ter je g. prof. J. Pajku na podlagi osnova tega literarnega dela 16. dne sept. mes. t. l. dalo odpust za eno leto. Kakor čujemo, delo napreduje in sodelaveci se mu pridno množé, med njimi najspodbnejši in najznamenitejši knjižniki slovenski, ktere bode predgovor slovarju, kadar pride delo do natisa, posebej imenoval. Končna redakcija je v rokah g. prof. J. Pajka. K temu naznaniu dodajemo v imeni podvzetnikov prošnjo do vseh slov. pisateljev, posebno slov. profesorjev, kteri bi imeli kakega literarnega gradiva za ta slovar pripravljenega, naj je, ako je še tako malo, redakciji lat.-slov. slovarja blagovolijo poslati, da slovar pravo narodno delo postane.

— Čehi, ki so v Ljubljani, podpisujejo, kakor se „Slovanu“ od tam piše, zaupnico českému deželnemu zboru.

— Slovanske „Maticice“ in slavjanski „blagotvoriteljni“ komitet v Petrogradu. Znaio je da obstoji v Rusiji, to je stopr od leta 1869, podpora društva, ki podpirajo ne samo Ruse temuč tudi druge Slovane v književnem in humanitarnem, dajoč po mogočesti ne samo podpore dijakom, temuč tudi književnikom in drugim slovenskim bědníkom. Tega leta je pristopil petrogradski slavj. komitet, kakor tudi že povedano, naši slovenski matici kot podporni ud. Razen k naši „matici“, pristopil je še k 9 drugim enakim zavodom. Ali gotovo je, da bi se taka podpora tem bolj poznala in bi vspešnejše

Listek.

Abraham Lincoln.

Abraham Lincoln se je rodil iz ubožne rodbine in je bil od prve mladosti navajan na to, zanesi se sam na svojo moč in pomoč. Njegovi predniki so bili ubožni kmetovalci, naseljeni v pensilvanskih pustinah. Negov ded se je moral boriti z vsemi težavami, ktere nam romani in povesti o amerikanskih naseljencih pripovedujejo, boriti s prvočno neobdelano zemljo, z naturo in z indijanskimi divjadi, od katerih je tudi ubit bil. Njegov oče se je naselil v Kentuki, kjer se mu je sin Abraham 13. februar 1809 rodil, pa ker tu ni mogel ničesar pridelati, izselil se je v Indiana l. 1816.

Tukaj je njegov sin Abraham, kasneji prvi Amerikanec, nenavadno močan in velik, očetu pomagal drevje sekati, gozde trebiti in zemljo od korenin in kamenja čistiti. Deset let je ostal pri tem žuljevem delu. Le včasi pa včasi je v tem času obiskal neko bližnjo šolo, a vse skupaj njevova šola ni znašala niti eno leto. In to je bilo

vse kar se je Lincoln od učiteljev naučil, vse ogromno znanje, in vso omiko, ki jo je kasneje pokazal, imel je ol lastnega učenja in truda.

V 19. letu svje starosti najdemo Lincolna kot delavca na neki ladji ki je plula dolgi proti Novemu Orleansu. Njegov oče je bil ob istem času izgubil vse svoje zemljišče, ker je bil za enega prijatelja dolžno pisno podpisal. Tako zopet obubožana, morala se e Lincolnova družina zopet preseliti in šla je v državo Illinois, kjer je stari dobil kos puste zemlje od amerikanske vlade.

Abraham Lincoln je tu svojemu očetu pomagal leseno hišo elati za stanovanje svoje in vse družine. Cepil j kline, s katerimi so se tramovi zbijali in je del kolje za ogrado hiše. To kolje je tako dobro mal strojiti, da je naenkrat sloveč postal pri okdičnih naseljencih.

Neki g. Hawksga je pozval naj mu pride 3000 tacih kolov načavit. Ob enem se Abraham Lincoln seznanil z drgom možem, kteri mu je naročil, naj mu izdela nalo ladijo. To ladijo obložijo z žitom in Lincoln se pelja na nji kot kapitan po reki Sangam v reko Illinois, iz te v Mississippi do novega Oceansa, kjer proda ladijo z

blagom vred, ktero je nosila. Kot delavec na nekem parobrodu se vrne domu. Pa take vožnje napravi večkrat in si pridobi nekaj sto dolarjev.

Med tem je postal Lincoln knjigovodja pri možu, za kterege je ladje delal in jih v Novi Orleans vozil. Leta 1832 se ustanovi v novem Satemu (ime mesta, kjer je Lincoln tačas bival) četa prostovoljec zoper sovražne Indijance, ki so okolo prebivali in pod svojim glavarjem „črnim sokolom“ mesto napadali. Prostovoljeci izbere Lincoln v njegovo veliko veselje za vodjo, ker častili so njegov ravno tako energičen, ko pameten značaj. Vojna je trpela tri mesece, posebno slavna dela se iz nje niso izvedla. Lincoln je bil zelo meren človek (vpijančljivih pijač ni pil, ni kadil tobaka) in ni hotel kupčevati z žganjem, kar je njegov drug tirjal. Drug njegov prevzame kupčijo sam in v kratkem pride ob vse. Tudi Lincoln je ne le svoje prihranjeni premoženje izgubil, timveč se še za 1000 dolarjev zadolžil. Whigi so ga kandidirali v tem času za legislaturo v Illinois pa brez sreče, ker je večina stanovalcev bila demokratična.

Nesreča moža ni pobila, nego oživila mu je

delovala, ako bi bila bolj organizirana. Za tega delj se tudi mi skladamo z nasvetom hrvatskega „Obzora“, ki predlaga, da naj ruski komitetti pri vsaki „matrični“ si izbero dva poverjenika, kateri bi v zvezi s komitetom bila, knjige prejemala in delila. Vsi ti povjereniki bi se potem sestajali vsako leto v kakem slovanskem mestu, ter kakor v zboru literatov razpravljal kar treba. Ako ne prej, na moskovski izložbi l. 1872 se mora ta misel oživoviti. S tem bo slovanska vzajemnost dobila praktično vrednost. — Mogoče ali verjetno je, da bi se mnogo naših plašljivih „matričarjev“ zbalo v tako rusko zvezo stopiti. Torej bode prav, iskati tudi zunaj društva ljudi, ki imajo pogum za narodno književnost in blagost podporo vzeti in dajati od bratov, kljubu nemčurškim krikom.

Ruske „Sovremena Izvestija“ pravijo v daljem članku o Avstriji, da se je ravno tako malo čuditi, da so Avstriji Slovani zopet nazaj potlačeni, kakor se bode malo čuditi, kadar se bode novo Šmerlingovo (ali Kellerspergovo) početje razletelo, ker bodo slovanske narodnosti tem uporneje biti morale. O miru v Avstriji zdaj govora ni, vse kar se godi je prodljenje notranje vražbe. „S. I.“ ne mogo razumeti, kako bi avstrijska krona mogla povrniti se zopet k centralizaciji potem ko je slovensko in pred celim svetom z reskriptom priznala česko pravo. — Govoreč o glasu, da žele Nemci Čehijo v nemški in slovanski del deliti, pravě „S. I.“ da to ni iskreno avstrijska želja, ker je še le zdaj prišla na dnevni red Nemcov. Nemci bi radi najprej en (nemški) del Česke za Prusijo pripravili, da bi potem, sami priznavši celokupnost in historično pravo Česke, še slovanski del reklamirali za veliko Nemčijo.

Dopisi.

Iz Ljubljane. 1. novembra. *) [Izv. dop.]

Politično društvo Slovencev, je imelo denes zbor, katerga se je udeležilo nad 150 udov. Prvosednik gosp. dr. Bleiweis je v krepkem govoru razlagal resnobo denašnjega časa in kako je po Hohenwartu tako lepo napeljana sprava med avstrijskimi narodi vsled nasprotnih spletkarij za sedaj podrta, da se človek nehotoma spominja besed Görres-a: „Wo immer eine Kirche gebaut wird, da setzt der böse Feind immer seine Sacristei dazu.“ Tako so tudi nemški centralisti k poslopji sprave, ktero je nameraval minister Hohenwart, prislonili svojo sakristijo, iz ktere so šli diktati po svetu, iz ktere je romal Giskra v Pešto i. t. d. da je bila sprava uničena. A za dolgo se ne bode odlašala, ta pretrgatev sprave je taka, kakor če se kdo vozi po

*) Za zadnji list prekasno došlo.

Uredn.

vse dušne moči. postal je kmalu v novem Salemu poštar in učil se je zraven pravoslavlja. Zvečer je hodil po bukve k znanemu juristu in zjutraj mu jih je nosil nazaj, ker jih je zadnji sam potreboval. Pri takem življenju je treba ne le krepke volje, temveč tudi telesnih moči in Lincoln je imel oboje. Na konjskem tekališču in pri bojih s pestmi je mnogokrat predsedoval in opravljal to službo z občno priznano nepristranostjo. Pri metanji mu nobeden ni bil kos. Zraven poštarske službe in pravoslavnih študij po noči je še prevzel merjenje Novosalemske okolice po naročilu deželnega merjeveca, si pripravil kompas, merjevsko verigo in neko knjigo o merstvu ter opravil to reč dobro; pa vendar se ni izneveril svojim višjim namenom. Leta 1834 ga stranka Whigov voli v postavodajni zbor, kjer je dalje časa deloval. Leta 1836. je dobil dovoljenje za juristično prakso in l. 1837 se preseli v glavno mesto države Illinois, Springfield. Tu vzame preprosto, pridno Kentučanko za ženo, ki mu več otrok porodi. Kot zastopnik v pravdah si Lincoln kmalu pridobi slavo in tudi precej premoženja. Tudi na političnem polju je raslo zaupanje v njega. L. 1846 je postal poslanec za kongres in je pri vsaki priložnosti se kazal nasprotnika sužnosti.

(Konec prih.)

železnici in na postaji čuje navadni klic: „5 Minuten Aufenthalt.“ V tem resnem času treba tedaj, da tudi politično društvo Slovenija povzdigne svoj glas in se izreče v tem smislu, kakor je to že storilo 13 deželnih zborov. Govornik predlaga tedaj, da društvo prejme nasvetovane resolucije. Za njim poprime besedo dr. Costa ter se popolnem slaga z govorom gosp. dra Bleiweisa in formulira po svojem govoru naslednje resolucije:

1) Slovenija pritrjuje adresi deželnega zborna kranjskega in izreka, da se pravična svoboda zmore izpeljati le na podlagi českih fundamentalnih členov;

2) Slovenija čestita českemu narodu, ki je ne-premakljivo in junaško branil svoje in s tem tudi drugih narodov pravice;

3) Slovenija obžaluje pretrganje sprave ter želi, da se na novo prične;

4) To se bo tem prije zgodilo, ako vsi federalisti vzajemno in solidarno postopajo;

5) Slovenija kliče ministerstvu Hohenwartu, pogumno zastopniku federalističnega programa trikrat „Slava;“

Vse resolucije so bile soglasno sprejete, pri peti resoluciji pa je zadonela navdušena trikrat „Slava“ ministerstvu Hohenwartu.

Te resolucije so se potem telegraščno nazzanile deželnemu zboru českemu in ministru Hohenwartu.

Iz Zagreba. 5. nov. [Izv. dop.] Nenadljani padec Hohenwartovega ministerstva je naše narodne politične kroge neugodno dirnil. Kakor je bil naš sabor v tistem trenotku odložen, ko so naši poslanci tako rekoč že pred vrat sabornice stali; ravno tako je nagodba s Čehi in z drugimi cislajtanskimi narodi v tistem hipu pretrgana bila, ko je cesarjevo pero za podpis že namečeno bilo! Prve dni zavladala je vsled tega dogodka res neka poklapljenost pri nas, pa prej, nego smo mislili, premagali smo prvi ubitačen vtis. Denes stojimo že spet, in sicer pazljivi kakor poprej, na „qui vive!“ na svojih ograjah. Mi si nikakor ne prikrivamo, da bo vsled tega dogodka, magjarska uzda, v ktero smo upreženi, čvrše na-tegnjena. Če je Andraši toliko moči imel, da je v inostranej zemlji Cislajtaniji slovanske težnje prestriči mogel, koliko moči si stoprva za svoj lasten revir domišljuje! Sicer pa naj poskus. Ako bi bili krakovski fantje, rekli bi mu, pa se bomo!

Hohenwart je hotel kakor Aeol viharje mednarodnih prepirov ukrotiti; ter strune mednarodnega miru in sprave ubrati, pa tisočlet star „foedus Arnulfo-Szoltarum“, oživeč na novo pod firmo Beust-Andrašjevo je to zaprečil, ubraje strune razstrgal, in viharjem spet vsa vrata na stežaj odprl, ki denes huje, kakor kedaj poprej, okolo razvalin Avstrije bučijo. — Ne, kaži se veselili tujega nevspeha, pa ustavovercem se že denes lahko kaže kako se korenje strže in repa lupi, če jih boste, kakor se kaže, saltja in infusa v kozji rog uganjale. Še ena tika ustavoverna „Pyrrhova“ zmaga, in ustavoverev ni več.

O preiskavanji Starčevičanske ustaje se niti besedica ne sliši. Naše jano mnenje je Starčevičance že obsodilo, ter jih trez tarpejsko skalo sunilo, naša vlada jim je pa pod skalo blazine nastlala, ka se ne bi preveč poškodovali. Kaj ne bi? saj so bili zmerom njeni terti zavezniki, in kot take bi si jih rada tudi še za vprighthodne ohranila. Pred sodnijo ima vlada najlepšo priložnost, si Starčevičance na novi obvezati; kakor se govorji, bode vlada to tudi sorila! —

Za slovensko narodno tisarno se je tukaj precej veliko akcij podpisalo. Gospod Rapoc je v tem poslu osebno tukaj bil, in dobro opravil. Udeležba Hrvatov na tem slovenskem narodnem podvzetju je čin bratske sloge, i je vreden, da se registruje. Narodna tiskarna joto, kar je parlament, ki se je permanentnega poglasil, kroz njena usta se vedno lahko k narodu govoriti, in sicer k celemu narodu, in denes so tak časi, da se mora k narodu vsak dan govoriti.

Iz Dunaja. 5. novembra. [Izv. dop.] (Proti Magjarom. — Tukajšno položje.) Vse kar zdaj slovansko misli in čuti, polno je srda na Magjare. Če vzamete česke novine v roke naletite na „jezuite v atili“ na „individuum Andrássy“, in še hujši izrazi globokega zaničevanja; če berete slovašk, srbsk, hrvatsk list, če pred seboj razgrnete velikanski časnik naših mogočnih ruskih bratov, — povsod se pest stiska na Magjara, povsod se kaže na Magjara kot onega, ki je krv da ostanemo Slovani v dozdanji nepravdi, ki se vselej zvestega kaže svojemu vsakega Slovana v dušo zapekočega pregovora „tot nom emper“ („Slovan ni človek!“). In Magjari, videči, kako v ogromnem Slovanstvu raste tak srd na njih rod, to se ve zarad nepravičnega ravnanja posameznih tega roda, naivno vprašajo Hrvate, Če itd. kaj se jezite, kaj upijete na nas, revolucije v Ogerski vendar ne morete narediti. Zares velika lehkomselnost od tega roda, ki je v sredi med tuje narode ugozden „brez brata in bratrance“ puščen. Ako bi kter narod na svetu moral podviziati se v odlikovanji v pravičnosti, spravljivosti in miroljubnosti, gotovo je to magjarski.

Kellersperg bode te dni cesarju predložil svoj program in nasvetoval može, ktere hoče zraven sebe imeti v ministerstvu. Nemški ustavoverci so glede Kellersperga že needinih misli. Med tem ko njih glavni prorok „N. fr. Pr.“ veselje kaže in poln upanja za ustavoverno stvar v bočnost gleda, drugi tukajšnji listi ne morejo kislega obraza skriti. Domišljajo se, da je Kellersperg ob priliki zadnjih volitev v vladnem praškem listu izjavil, da ne pozna „nemške“ stranke ter da je tudi za „ausgleich“, to se ve (kakor je pristavil) za tak, ki vse zadovolji. (Ustavoverna fraza. Uredn.) Ravno tako se domišljajo, da je pustil svoje mesto kot ces. namestnik na Českem ker se je bil s Herbstrom sprič, ter da so ga enkrat celo k reakcijonarcem metali. V teh kislih obrazih jih je neizmerno potolažil „Vaterland“ poveduoč jim, da je K. „najnevarnejši“ liberal. Na „Vaterl.“ grajo toliko drže, da zdaj zopet prisežo pri ustavi in Kellerspergu vklip.

Da si je od naše strani, ko so nas prevarili in tako odpehnili, samo grohotila vredno, da ustavoverci zdaj cepetajo kakor ujeti miši okolo zaželega špeha, dasi nas more samo veseliti videti te doktrinarje, ki so vedno polna usta ustave na prodaj imeli, zdaj pa ne vedo kaj s to ustavo početi, in toraj zopet po neizvedljivih, ali pa za-nje same pogubnih direktnih volitvah kriče samo da bi en „schlagwort“ imeli: vedeti moramo vendar, da iz vse te ustavne mizerije nemamo drugega dobička in druge naloge, nego podirati to klico in njeni vlasti. Čas je minil, ko je oportunstvo le videz pameti imelo; zdaj imejmo samo eno pred očmi, da se utegne novo ministerstvo samo zarad tega z malostmi tudi do nas obrniti, da bi najprvo druge naše prijatelje zatrlo, in potem nas v nemško-avstrijsko t. j. kasneje (če tudi nehote) prusko past ulovilo. Zato še enkrat in zopet: živila postavna upornost, in slovanska vzajemnost, nad ktero se razbije nemški in magjarski prekleti nápuh!

Politični razgled.

Med tem ko novo ministerstvo Kellerspergovo ni še sestavljeni niti po programu niti po osobah, prejel je česki zbor drugo cesarsko pismo, ki oprovrgava, kar je prvo (od 12. sept.) objavilo. Česki zbor je to pismo na znanje vzel (pri nekterih besedah so se v zboru zaslišali krepki klici: Oho!) in izročil odboru, ki bode jutre poročal, da Čehi ne ido v državni zbor. Česki listi prinašajo vspored oba cesarska pisma, ono od 12. sept. in to od 30. okt., tako, da je prav razvidno — protislovje.

Rescripta 4. nov. v českom dež. zboru branega najpomenljivejše besede so: „Odločno moramo izreči, da so postave o obravnavi vklipnih zadev in o razmeri obeh delov cele monarhije med seboj, po sklepih postavodajnih

zborov teh delov, državnem in ogrskem zboru ustvarjene, z našo sankcijo previdene, v polni pravni veljavi za celo državo in da se morejo samo po omenjenem potu spremeniti. Ker so dalje državopravne razmere naših neogrskih kraljestev in dežel v državnih osnovnih postavah urejene, se more njih spremenitev les privoljenjem obeh hiš državnega zboru zgoditi. Opominjamo toraj zbor, naj v državni zbor voli.

Iz spomenice dr. Rieger-ja in grofa Clam-Martinica, ktero sta izročila pred padeom Hohenwartovega ministerstva, da bi se brala cesarju, in kteri je bila 3. t. m. brana in glede oblike in obsega v klubu českých poslancev potrjena, prinaša „Pokrok“ važnejše reči. Česka zupna moža sta obljudila volitev v državni zbor s pravno zabrambo, če se bo drugi reskript tako glasil, kakor sta se s Hohenwartom pogovorila. Ker se je pa českemu zboru poslal drugačen reskript, zastopnika Čehov ne dvomita: 1. Da je za Čehi nehala dolžnost dalje razgovarjati sredstva za pomirjenje in 2. Da niso Čehi zapustili dogovorjenega programa. Ta reskript, pravita, je našim pogodbam ravno nasproten, ne daja nobene garancije, da bo cesar potrdil osnovne članke, tudi nima namena, biti podloga daljšim pogovorom. Reskript ne daja pravicam českega kraljestva nobenega prostora, celo tajih v odločnih izrazih. Zdi se, da je reskript nalašč zato tako ostro pisan, da bi ga zbor zavrgel. Ker reskript pravi, da so neogrske razmere po državnih osnovnih postavah vrednjene in zopet oporeka od cesarja izrečeno priznanje českega državnega prava, dela poravnanje nemogoče. Spomenica pravi dalje, da se v državni zbor, kteri se bo težko zbral, ne bode volilo. Skrbi med pomirjevalnimi pogovori izlečene od ogrske strani so neopravičene, ker so Čehi poravnavo z Ogori priznali. Proti koncu svari spomenica pred zmoto, kakor da bi bilo sploh kedaj še mogoče, poravnavo zopet začeti. Česki narod se povrne v odločno nepogojno opozicijo in bode ostal v njej, kakor je že pokazal, stanoviten ko železo.

V ogerskem drž. zboru je Moesonyi (Rumunec) prvosednika ministerstva interpeliral, ali zadnji ne misli, da bi bilo času primerno, zadovoljivne predloge o narodnem in sedmograškem vprašanju staviti.

Srbska skupščina je sprejela postavo, da se ne more nikdo od vojašine odkupiti ali namestovati dati. Tudi se je sklenila postava, ki določuje, da edini in prvi sinovi, ki dom oskrbujejo, samo eno leto namestu treh, oziroma samo 8 mesecev služijo.

Francoški list „Siécle“ ostro ugovarja nemški trditvi, da sovraštvo Francozov proti Nemcem ponehuje. Francozje niso še tako globoko padli, pravi, da bi kedaj na maščevanje in vojno z Nemci pozabili.

Razne stvari.

* (Dramatično društvo v Ljubljani) je na vseh svetnikov dan drugokrat predstavljalo znano žaloigro „Mlinar in njegova hči.“ Da si je ta igra že vele starla in vsako leto na repertoarju skoro vsacega gledališča, vendar vsigdar polni hram Talije, kajti marsikteri bi rad nazaj poklical občutke, ktere je imel, ko je v mladih letih to igro videl prvkrat, drugi zopet je rad veden, kako se bodo razni nalogi po premenjenih osebah izvrševali, še druge pa ne zanima toliko igra, nego solze in htjenje nekternikov. To je menda uzrok, da se pri tej igri med poslušalcem ob enem čuje jok in smeh. Slednjega je bilo zlasti na galeriji preveč, sploh pa obnašanje občinstva na galeriji nespodobno, kakor tu razpravljalni nočemo. Upamo, da se bo prihodnjič občinstvo na galeriji bolje obnašalo in premislico, da ni v kaki krčmi. Pa, da se vrnemo k predstavi. Gosp. Šusteršič (mlinar) nam je bil po godu, sploh je on, kar se tiče karakteristike telesne, zlasti pa gledé gibnosti obraza mojster. Pri nalogi mlinarja pa nam dvoje ni bilo povšeči. Govoril je sprva pretaho in vrh tega v vsej igri ni bilo nikakoršne gradacije. Črnot

je bil v prvem dejanji tak, kakor v zadnjem, dasi bi morali biti nasledki dogodbe na pokopališču markanto vidljivi v vsej igri. Gospica Jamnikova (Marija) je vrlo dobro igrala, a njen glas je v najmanjšem in največjem afektu skoro vedno enak, to je njena glavna hiba. Gosp. Jeločnik (Konrad) se je skazal kot izredno marljivega igralca, ki ima posebno veselje in sposobnost za igro, škoda, da je bil časi premalo glasen, kar bi pa morali ocitati tudi mnogim drugim igralcem, Gospodinja Podkrajškova (županja) nam je bila do zdaj še v vsaki voli po godu. G. Noll (grobokop) in gosp. Pardubská (Korenka) sta dobro sodelovala, kar o drugih osebah ne moremo ravno posebno trditi. Skoro bi rekli, da je med njimi gospodinja Vrelčeva „zvonec nosila,“ ko bi se ta izraz sploh spodobil napram krasnemu spolu. Vkupna igra je bila dosti gladka. To bi bila v glavnih potezah naša kritika, če je nekolič stroga naj se pomici na izrek, da se zmotami učimo, vrh tega pa tudi, da je občinstvo glede te igre že nekako razvajeno. Prikazni duhovi so bile lične, le neki ženski duh je imej nekoliko jako nepotrebne smeha preveč, da je z njim komaj ubegnil za kulise. Vsakako pa smemo v obče s to predstavo zadovoljeni biti, akoravno nekateri trdijo, ka je bila lanjska boljša.

* (Tomšičev grob) so bili na dan vseh Svetnikov dostenjno okinčali njegovi tukajšnji prijatelji. Iz Ljubljane in iz Ponkve so bili poslani lepi venci z narodnimi trakami in napisi.

* (Vabilo) Na prošnjo priobčujemo sledeče: vabilo za naročbo na zbirko pesmi, ktero izdasta konec nov. L. Hadrlap in Iv. Hribar. Ob segala bode čez pet tiskanih pol in velja 30 kr. Naročnina naj se pošilja po poštnih nakaznicah! „Ivanu Hribarju uradniku banke „Slavije“ v Ljubljani.“

* (Služba okrajnega zdravnika) v Ljubljani je izpraznena in razpisana je konkurs do konca t. n. S to službo je zvezana plača letnih 800 gl. s štrikratno petletno prilogo od 100 gl. Prošnje naj se pošlejo c. k. dež. predsedništvu v Ljubljani z predpisanimi diplomami in drugimi izkazi, med katerimi mora biti izkaz, da prosilec nemško in slovensko po polnem umre. („Laib. Ztg.“)

* (Nekaj „dovtipnih“ listov) v Pešti je v zadnjem času nesramno in krivčno privatne osebe napadal. Oče neke igralke, ktere čast so imenovani listi (kterih uredniki zdaj sede) grdo oskrnili, je žalost zbolel. Druga žurnalistika v Pešti je toraj razglasila, da od onih listov ne sprejme ne inseratov in sploh ničesar in prosi občinstvo, naj enako dela.

Pravila akcijske tiskarnice hrvatske*) s sedežem v Zagrebu.

I. Odsek.

Namen.

§. 1. Da se pridobi in razširi posel tiskarnice in z njim združeno pravo založništva gosp. Ivana Vončine, utemeljuje se akcijsko društvo z naslovom „Dionička tiskarna“ s sedežem v Zagrebu in to za 30 let od dneva potrditve teh pravil.

II. Odsek.

Glavnica in način vplačevanja.

Društvena glavnica znaša 60.000 for., kteri se bodo nabrali z izdanjem 300 akcij vsaka po 200 for. Ta glavnica se bode mogla pomnožiti na 100.000 for. z izdanjem novih delnic po isti ceni, na koje bodo delničarji, razmerno po broju svojih delnic imeli prvenstvo. Obrok tega prvenstva ustanavljuje glavna skupščina.

Društvo je konstituirano, kadar se vpiše 200 delnic in kadar je vplačanih 50%.

§. 3. Pri vpisu položi se na vsako delnico 50% kot prvo vplačilo. Čas in znesek poznejših vplačil bode po potrebi upravljajoči odbor odločil.

§. 4. Kdor 30 dni po obroku odločenem po upravljajočem odboru svoje rate z obresti ne plača, ima se opomniti 3krat v službenih novinah, naj v daljšem obroku 30 dni plača razpisano rato s 6% obresti. Kdor tej dolžnosti ne zadovoli, izgubi na korist društva že plačane rate,

Z začasnimi listi (Interimscheine), kteri tako zapadejo, razpolaga društvo po volji.

§. 5. Vplačila se potrjujejo po predsedniku ali enem članu upravljajočega odbora in tajniku na začasnem listi, kteri se glasi na ime delničarja.

§. 6. Dokle se ne izdajo delnice, zastopajo jih začasni listi, ti tudi dajajo prava in dolžnosti utrjene v teh pravilih.

*) Nasvetovalo se bode, da tudi slovensko društvo ta pravila s posebnimi spremembami sprejme.

III. Odsek.

Delnice.

§ 7. Delnice se glase na stanovitno ime, narejene so po formularu A, one imajo v delniški knjigi svoj folio.

§ 8. Vsaka delnica ima 30 kuponov, narejenih po formularu B, ki dotečo 1. avgusta vsakega leta.

§ 9. Vsak delničar je porok samo do nominalne vrednosti svoje delnice.

§ 10. Delnice in začasni listi so nerazdeljivi; z giro morejo preiti v last koga drugega, po položeni pristojbi (§ 11); za veljavno indosementa društvo ni porok.

§ 11. Za sestavljenje novih ali prenos začasnih listov ali delnic na drugo ime, ima se plačati razun biljege pristojba od 50 novcev.

§ 12. Izgubljene delnice, začasni listi in kuponji imajo se amortizirati pri trgovskem zagrebškem sodništvu, ono bode po amortizaciji za nje izdalo nove pod istim številom.

§ 13. Vsaka delnica, ali dokler te še niso izdane, vsak začasni list, daje pravico glasu v glavnih skupščinah, če so vse na njih razpisane rate plačane, onemu, na česar ime je vsaj mesec dni v društvenih knjigah zapisana in v česar posestvu se najde. — Nobeden delničar ne more imeti več ko 10 glasov, ne na podlagi svojih delnic, ne kot pooblastnik drugih delničarjev.

§. 14. Ako se delnice glase na firmo, ali ako na mesto lastnika stopi njegov pravni naslednik, tedaj more glasovati samo oni, ki se s pravico izkaže. Za one, ki niso sami svoji, glasuje varuh ali oskrbnik, za žene mož ali pooblastnik.

§. 15. Razun slučajev omenjenih v §. 14., more delničarja, če ni nazoč, zastopati s pooblastilom samo delničar. Eden delničar more samo enega pooblastnika izbrati.

§. 16. Vsa oznanila se oglašujejo v službenih zagrebških novinah.

IV. Odsek.

Glavna skupščina.

§ 17. Vsako leto meseca maja ali junija sklicujejo se delničarji v redno glavno skupščino. Upravljači odbor more z večino vsaj 4 glasov sklicati izvenredno glavno skupščino. Ta se mora tudi sklicati tedaj, kadar to 10 delničarjev, ki zastopajo vsaj 1/4 delniške glavnice pismeno želi od upravljajočega odbora, priloživši k svojej vlogi potrebljivo število delnic in vprašanja, ki se naj rešijo.

§. 18. Kdor v glavni skupščini želi vršiti svoje pravo glasa, mora svoje delnice, ktere so vsaj mesec dni zapisane v društvenih knjigah na njegovo ime, tri dni pred glavno skupščino položiti v kaso podvzetja za potrditev.

§. 19. Redna in izvanredna glavna skupščina se sklicuje 14 dni pred z oglasom v službenih novinah, kjer se ob enem priobči program predmetov za posvetovanje; naznani se tudi dotični oblasti.

§. 20. Glavni skupščini predseduje predsednik ali podpredsednik upravljajočega odbora; če sta oba zadržana tedaj si nazoči sami izberi predsednika.

§. 21. Da se v glavni skupščini stori veljaven sklep mora razun nazočih članov opravljajočega odbora saj (8) osem delničarjev biti nazočih in vsi morajo predstavljati vsaj 1/4 tedajšne delniške glavnice.

Če število nazočih ni zadostno za storjenje veljavnega sklepa, ima se v 14 dneh na novo sklicati glavna skupščina po §. 19., ktera more veljavno sklepiti o prejšnjem progamu tudi, če je manjše število nazoč.

§. 22. Sklepi glavne skupščine se sklepajo z absolutno večino nazočih članov, razun slučajev v teh pravilih odločno navedenih. Ako je število glasov enako, sprejeto je ono mnenje, ktere ga se predsednik poprime.

§. 23. Zapisnik seje poverjuje predsednik, perovodja in en delničar, ktere ga glavna skupščina za to izbere.

§. 24. Predmeti, o katerih glavna skupščina slepa, so:

- 1) Letna poročila o stanju poslov društvenih in drugi predlogi stavljeni po opravlajočem odboru.
  - 2) Račun bilance in razdelitev dividende.
  - 3) Sklep, ali se ima rezervna zaklada porabit za izplačitev 5% obresti delnične glavnice, ako bi se iste ne mogle dopolniti iz poslovnega dobička.
  - 4) Pomnoženje glavnice, vdeljeno v §. 2.
  - 5) Izbor opravlajočega odbora.
  - 6) Izbor odbora obstoječega iz dveh oseb za pregled računov in izbor enega delničarja za poverjenje zapisnika glavne skupščine.
- (Konec prih.)

Poslano.

Štajersko obrtniško družtv.

15. nov. odpre št. obrt. društvo, kakor vsako leto, svojo stavbensko šolo. Ta trpi zimske mesece, v katerih ni stavbencih del, do srede sušca in ima namen, mlade ljudi stavbencih rokodelstev, kakor zidarje, tesarje, mizarje, ključavnice, mazavce, malarje sob itd. teoretično in praktično izucavati.

Zato se na risanje posebno gleda; pa tudi se bodo druge potrebne reči, kakor računajoča geometrija in staviteljsko računstvo, staviteljstvo in sicer spoznavanje priprav za stavbe in nauk konstrukcijski, lepopisje in planopisje, nemški jezik in obrtniški zlog, popularno učile, za kar so nar boljši učeniki pridobljeni.

Šola je vsak dan razun nedelj in praznikov od 8—12 in od 1 do večera. Po dnevi se uči pisanje in risanje, zvečer pa vednostni predmeti.

Šolnina znaša 3 gl. na mesec in se naprej plačuje. Ta šola je že mnogim koristila, ker so boljše službe dobili ali celo mojstri postali.

Pozorne delamo dotične obrtniške kroge, posebno na deželi, kjer takih izobraževalnih pripravnikov ni, pred vsem pa zidarje, tesarje mizarje in ključavnice na to šolo, ki je edina svoje vrste. Gospodje staviteljski mojstri, polirji itd. so prošeni, naj dotičnim delalcem predstoječe oznanijo.

Na vstop se sprejemajo oglasila in dajajo se daljša razjasnila v pisarnici št. ob. društva v Gradeu, Maiffordigasse Nro. 2 Hochparterre.

Zdravilno pomaganje

Hoff'ovih sladnih fabrikatov (Malzfabrikate)

pri prsnih in vratnih boleznih, pri splošni telesni slabosti i. t. d. je v več kot 100 tisoč zahvalnih in priznanih pismih dokazano. (34—2)

Gospodu dvornemu prodajaleu

Joanezu Hoffovemu osrednjemu založništvu na Dunaji. Kärntnerring II.

Belluno (v Renečanskem), 3. avg. 1871. Tudi to leto zopet od splošne telesne slabosti obiskovan, kero skoro popolnoma odstraniti je rabljenje vašega sladkega ekstrakta pomagalo, (bolestnica je v prejšnjih letih ponavlja v istih letnih časih sladni ekstrakt jemala) prosim, da se mi 28 flaši tistega pošlje, za kar tu plačo prilagam. **Nina de Betta.**

Kernia. 14. marca 1871. Veselo olajšanje in zmanjšanje mojega prsnega kašja (kterega sem imel 1869 in 1871), za ktero se imamo zahvaliti samo rabljenju vašega mnogocenjenega sladnega ekstraktne piva, in sladnih bonbonov; to me zadolži da se vam zahvalim; ne bom zamudil, to „dobrodejno zdravilo“ tudi drugim priporočiti. (Sledi naročba.)

Paul Stark, kaplan.

Gerkava. 17. sept. 1871. Ker moja zaloga h koncu gre, vas prosim, da mi zopet 5 funtov svoje tako zdravilne sladne čokolade (Malz-Chocolade) pošljete.

Broos, 3. junija 1871. Ne morem opustiti izvrstne lastnosti vaše malz-čokolade v obliki prahu kot hrano za dojence hvaliti in prosim itd.

Franc Makovic.

Sahwarzbach, 6. februar 1871. Prosim Vas, da mi zopet 6 flaš malz-ekstraktne pive in sladnih bonbonov za prsi pošljete. Moram svoje resnično začudenje izreči o čudoviti čnosti Vaših malčnih preparatov, ker že po prvem vzeti sem mirneji spal, kašelj je pojental in slina je lehka postala. Jaz morem samó vsacemu bolniku na prsih, svetovati, naj si pridobi vaših fabrikatov, ker se zdravje spet pridobi in se more še mnogoktero leto življenja veseliti.

Jožef Kanzian, krčmar.

Svarilo pred ponarejanjem in posnemanjem.

Na vseh etiketah mojih pravih male-fabrikatov se najde podpis **Johan Hoff.**

V ipavi se pravo dobi samo gri g. Anton Deperis-u, apotekarju.

Kovane uradno preiskavane decimalne vase četirioglata oblike:										
Nositeljna moč:	1	2	3	5	10	15	cent.			
Cena, gld.:	18	21	25	35	45	55.				
Nositeljna moč:	20	25	30	40	50	cent.				
Cena, gld.:	70	80	90	100	110.					
Balancevne vase:										
Nositeljna moč:	1	2	4	10	20	30	fnt.			
Cena, gld.:	5	6	7.50	12	15	18.				
Nositeljna moč:	40	50	60	70	80	90 fnt.				
Cena, gld.:	20	22	25	27.50	30.					
Vase za živino z železnim obročjem in utegi (gevihiti):										
Nositeljna moč:	15	20	25	30	40	50 cent.				
Cena, gld.:	150	170	200	230	300	350.				
Mostne vase:										
Nositeljna moč:	50	60	70	80	100	cent.				
Cena, gld.:	350	400	450	500	500.					
Nositeljna moč:	120	150	200	300	cent.					
Cena, gld.:	600	650	750	900.						

Dalje vse sorte druge vase in utegi.

Naročilom proti pošiljanju denarja ali na poštno poduzetje ustreže precej: (11—27)

L. Buganiy & Comp., fabrikanti vag in utegov. Dunaj, mesto, Singerstrasse Nr. 10.

Epileptični krč

(božjast)

zdravi pismo z zdravilom, ki je že več ko sto ljudem pomagalo

A. Witt,
Linden-Strasse 18, Berlin.

Zdaj že redka knjiga

„Reise der Fregatte Novara“

v 2 zvezkih je na prodaj. Več pri opravnitvu „Slov. Naroda.“ (63—1)

(60—1)

Gospodu Martinu Zerjavu, (62—1)
potovnemu zastopniku „Slavije.“
Ako nam v kratkem času ne daste na naše dopise odgovora, in se sploh ne boste ravnali po pogojih, ki so obseženi v pogodbi, primorani bomo p. publicističnej poti Vam pooblastilo odveti.

Ivan Lad. Černy.

Spielwaaren & Gesellschaftsspiele

Es ist gesorgt für jedes Kind, ob jung oder alt, ob reich oder arm; man findet in Wien kein zweites Geschäft, wo eine derartig mannigfache Auswahl wäre und zu solch billigen Preisen verkauft wird. Verschiedene interessante wissenschaftliche Spiele für die Schulführung, so auch eine immense Auswahl von neuen interessanten Gesellschaftsspielen für Kinder jedes Alters ic. ic.

Bräutigam gelehrte Puppen, 1 Stück fr. 30, 50, 80, fl. 1, 2, 3, 4.

Ungetreue Puppen, 1 Stück fr. 10, 20, 30, 40, 50, fl. 1, 2, 3.

Mechanische Laufpuppen mit Stimme, bewegen Kopf, Hände und Füße. 1 Stück fr. 70, 90 fl. 1, 20.

Fette- und Tombola-Spiele, zu fr. 20, 30, 50, 80. Hammer und Glöde, fr. 10, 20, 30.

Domino, fr. 20, 30, 50, 80.

Schach, klein, mit Figuren, fl. 1, 30, 1, 50, 2.

Glücksspieler, fr. 20, 30, 40, 60, 80.

Glücksspieler, fr. 20, 30, 40, 60, 80, fl. 1.

Bauwürfel, fr. 20, 40, 60, 80, fl. 1, 2, 3.

Roulette-Spiel, fr. 15, 25, 30, 50, fl. 1, 2, 3.

Arbeits-Räder, fr. 6, 80, fl. 1, 1, 50, 2.

Pianos, 2 fl. 1, 50, 2, 3, 4.

Violinen, Trompeten, Trombones, Violinen, Gitarren, Melodions, Hublauteleien, Harmonicas, Glöckenspiele und andere Instrumente sehr billig.

Spielwaren für unverstandige Kinder, aus Holz oder Leder oder Rautenkasten, fr. 15, 25, 30, 50, 80, fl. 1, 2, 3.

Verwandte Thiere auf Holz, fr. 5, 10, 20 bis fl. 1.

Thiere, ganz natürlich ausgeführt, 50 fr., fl. 1, 2 bis fl. 2.

Andere Spielachen in 1000facher Auswahl, 10 fr., fl. 1, 2 bis fl. 4.

Geschichtsspiele von 80, 50 fr. bis fl. 2.

Neuste Bildbücher, für Mädchen, mit oder ohne Text, 1 Stück fr. 10, 15, 25, 45, 65, 80, fl. 1.

Ohne jeden Unterricht können Kinder spielen lernen durch die neuen Lehr- und Bildertafeln, 1 Stück fl. 1.

Spielen kann man den Kindern verschiedene Handarbeiten lernen durch die neuen Arbeitsbücher, 1 Stück 50 fr., fl. 1, 2, 3.

Globus, das Stück fr. 50, 80, fl. 1, 1, 50, 2.

Laterna magica, genannt Zauber-Kästen, der angenehme Unterhalt für Jung und Alt, 1 Stück mit 12 Bildern fr. 65, 85, fl. 1, 50, 2, 3, 4 bis fl. 5.

1 Kleines Glas - Instrument, genannt der Wunderglocke, durch welches man den Geist eines jeden Vogels läusignd nachahmen kann; dieses sehr interessante Spielzeug kostet bis 25 fr.

Englische Werkzeugkästen, gefüllt mit allen im Hause brauchbaren Werkzeugen, 1 Stück fl. 1, 1, 50, 2, 2, 50, 3, 4 bis fl. 5.

Die ausgesetzten Kästen sind jedes Kind schnell zählen und schreiben erlernen. Ein Apparat für jeden Gelegenheitsfall.

Wettspiel, fr. 50, fl. 1, 1, 50.

Frau und Antwortspiel, sehr familiär, fr. 10.

Neueste Lust-Pistolen fr. 20, 30, 70.

Hinterläufige Gewehre fr. 20, 30, 40, 50, fl. 1, 2, 3.

Der kleine Krieger. Eine komplette, sehr dauerhafte Ausrüstung, bestehend aus 1 Stabel mit Kugeln, 1 Gewehr mit Patronette, 1 Patrontasche, 1 Glatto, alles zusammen fl. 1, 20, fünfte Serie fl. 20, 30, 35.

Neuer Lust-Produkt, 1 Stück Mädchensänger 5 fr.—Wer es will, der trage sich. 1 Stück

Unschlagbare Kästen mit Spiegel 20 fr.

Neue Glöckchen-Wurst mit Mechanismus, für kleine Kinder sehr unterhaltsam, 1 Stück mittleres Preis 25, 4 fr., große Sorte 65 fr.

Die Zug-Cigarettenpi., das stellt einen Schuster bei seinem Arbeitstische, welcher, wenn man drauftritt, seine Arme und das Knie bewegt. 1 Stück 60 fr.

Es sind noch